

25 Φεβρουαρίου, 1991

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Χ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΗ
Χ. ΙΩΑΝΝΟΥ, ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ,

ΠΑΓΩΝΙΤΣΑ Χ. ΙΩΑΝΝΟΥ,

Εφεσείουσα,

v.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΙΩΑΝΝΟΥ,

Εφεσίβλητου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8151).

Δικαιοδοσία Δικαστηρίων — Αίτηση για κηδεμονία, φύλαξη, επιμέ-
λεια και έλεγχο ανηλίκων παιδιών — Κατά πόσο επίπτει στον
όρο "οικογενειακές σχέσεις" στο άρθρο 111 (2) Α του Συντάγμα-
τος, όπως αυτό τροποποιήθηκε με τον περί της Πρώτης Τροπο-
ποίησης του Συντάγματος Νόμο, 1989 (Ν 95/89), — Η Αίτηση κα-
ταχωρήθηκε πριν από την έναρξη ισχύος του Ν 95/89 με βάση τον
περί Κηδεμονίας Ανηλίκων και Ασώτων Νόμο, Κεφ. 277, στο τότε
αρμόδιο Δικαστήριο — Μεταβατική διάταξη στο άρθρο 4 του Ν.
95/89 και στο άρθρο 41 του περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων
Νόμου, 1990 (Ν 216/90).

5

10

Ο Εφεσίβλητος καταχώρησε στις 14.10.89 αίτηση εναντίο της
Εφεσείουσας για την κηδεμονία, φύλαξη, επιμέλεια και έλεγχο των
δύο ανηλίκων παιδιών τους, στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού,
που ήταν το αρμόδιο Δικαστήριο, σύμφωνα με την τότε ισχύουσα
νομοθεσία, ήτοι τον περί Κηδεμονίας Ανηλίκων και Ασώτων
Νόμο, Κεφ. 277, για να εκδικάσει την υπόθεση. Οι διάδικοι ήσαν
και οι δύο μέλη της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου,
και είχαν τελέσει τον γάμο τους σύμφωνα με τα θέσμιμα της Εκκλη-
σίας αυτής. Την 1.1.90 τέθηκε σε ισχύ ο Περί της Πρώτης Τροπο-
ποίησης του Συντάγματος Νόμος, 1989 (Ν 95/89), που τροποποίη-
σε το άρθρο 111 του Συντάγματος κατά τρόπο ώστε ζητήματα που
αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τις "οικογενειακές σχέσεις" μεταξύ
των διαδίκων διαγιγνώσκονταν από τα Οικογενειακά Δικαστήρια.
Το άρθρο 4 του Ν 95/89 προβλέπει ότι όλες οι εκκρεμούσες διαδι-
κασίες κατά την ημέρα έναρξης της ισχύος του Νόμου συνεχίζο-
νται και ολοκληρώνονται ενώπιον του Δικαστηρίου όπου εκκρε-
μούσαν. Παρόμοια πρόνοια υπάρχει και στο άρθρο 41 του περί
Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμου, 1990 (Ν. 216/90), που αντικα-
τέστησε τον περί Κηδεμονίας Ανηλίκων και Ασώτων Νόμο, Κεφ.
277. Στις 23.3.90 η Εφεσείουσα αμφισβήτησε για πρώτη φορά την

15

20

25

30

δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, που, όμως, με ενδιάμεση απόφασή του, βρήκε ότι είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει την υπόθεση.

Αποφασίσθηκε ότι

5 (α) Στην έννοια του όρου "οικογενειακές σχέσεις" στο άρθρο 111 (2) Α του Συντάγματος, όπως αυτό τροποποιήθηκε από τον περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο, 1989 (Ν. 95/89), περιλαμβάνονται και τα ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια του προσώπου και της περιουσίας ανηλίκων. Κατά συνέπεια, τα Οικογενειακά Δικαστήρια έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα για
10 την εκδίκαση τέτοιων υποθέσεων.

(β) Στην παρούσα όμως υπόθεση, επειδή η αίτηση είχε καταχωρηθεί πριν, και εκκρεμούσε κατά, την ημέρα που τέθηκε σε ισχύ ο περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος, 1989 (Ν. 95/89), σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου, το μόνο αρμόδιο Δικαστήριο να εκδικάσει την υπόθεση ήταν το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού
15

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Tyllirou v. Tylliros, 3 R.S.C.C. 21.

20 *Dadakarides v. Dadakaridou (Civil Appeal 8111 dated 13.7.90).*

Έφεση.

Έφεση από την καθ' ης η αίτηση κατά της ενδιάμεσης απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Παμπαλλής, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 12 Ιουνίου, 1990 (Αρ. Αίτησης 104/89) με την οποία αποφάσισε ότι έχει δικαιοδοσία να επιδικάσει την αίτηση για την φύλαξη και επιμέλεια των παιδιών των διαδίκων.
25

Α. Γεωργίου, για την εφεσείουσα.

Μ. Ηλία, για τον εφεσίβλητο.

30 ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ., ανάγνωση την απόφαση του Δικαστηρίου. Με την παρούσα έφεση προσβάλλεται ενδιάμεση απόφαση Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, με την οποία αποφάσισε ότι έχει καθ' ύλη δικαιοδοσία να εκδικάσει την Αίτηση Δικαστηρίου Λεμεσού Αρ. 104/89,

για τη φύλαξη και επιμέλεια των Παναγιώτη Χ. Ιωάννου και Αντώνη Χ. Ιωάννου, παιδιών των διαδίκων.

Οι διάδικοι είναι μέλη της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου. Τέλεσαν το γάμο τους σύμφωνα με τα θέσμιμα της Εκκλησίας αυτής. Απόκτησαν δυο παιδιά. Βρίσκονται σε διάσταση. 5

Στις 14 Οκτωβρίου 1989, μετά από ταλαντεύσεις, ο σύζυγος καταχώρισε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού την αίτηση αυτή, με την οποία ζητά την κηδεμονία, φύλαξη επιμέλεια και έλεγχο των δύο ανήλικων παιδιών τους; με βάση τον περί Κηδεμονίας Ανηλίκων και Ασώτων Νόμον, Κεφ. 277. 10

Η αίτηση ορίστηκε για ακρόαση στις 8 Νοεμβρίου. Η εφεσείουσα - καθ' ης η αίτηση εμφανίστηκε με δικηγόρο και η αίτηση αναβλήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου, 1989. 15

Στις 4 Δεκεμβρίου, 1989, καταχωρίστηκε ειδοποίηση ένστασης, με υποστηρικτική ένορκη δήλωση από την εφεσείουσα. Επειδή η επιτακτικά επιβαλλόμενη από τον περί Κηδεμονίας Ανηλίκων και Ασώτων (Τροποποιητικός) Διαδικαστικό Κανονισμό του 1972 έκθεση του Λειτουργού Ευημερίας δεν είχε ετοιμαστεί, η αίτηση αναβλήθηκε για ακρόαση στις 24 Μαρτίου, 1990. 20

Στις 23 Μαρτίου, 1990, η εφεσείουσα με αίτηση με κλήση αμφισβήτησε για πρώτη φορά τη δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου και, με βάση τη Δ. 27(1) και (2) των Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας, ζήτησε την εκδίκαση, ως προδικαστικού νομικού ζητήματος, του θέματος της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου. 25

Το Δικαστήριο, αφού άκουσε τις δύο πλευρές, εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. 30

Ο περί Ανηλίκων και Ασώτων Νόμος, Κεφ. 277, τέθηκε σε εφαρμογή στις 3 Ιανουαρίου, 1936.

Αρμόδιο Δικαστήριο ήταν ο Πρόεδρος, ή Επαρχιακός Δικαστής του Επαρχιακού Δικαστηρίου, μέσα στη δικαιοδοσία του οποίου ο ανήλικος κατοικούσε.

5 Με την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας, το Σύνταγμα πρόβλεψε ότι αστικές διαφορές, που αφορούν τον προσωπικό θεσμό, υπάγονται στη δικαιοδοσία Δικαστηρίου που θα ιδρύοταν με κοινοτικό νόμο, που θα ψήφισε η αρμόδια Κοινοτική Συνέλευση - (Άρθρα 87.1 (γ) και (δ) και 160 του Συντάγματος).

10 Στην υπόθεση *Myrianthi C.C. Tyllirou v. Charalambos C. Tylliros*, 3 R.S.C.C. 21, το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο όρος "αστική διαφορά αφορώσα
15 από Κοινοτικά Δικαστήρια και όχι από τα Επαρχιακά Δικαστήρια που ιδρύθηκαν με τον περί Δικαστηρίων Νόμο του 1960, (Αρ. 14/60).

Η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση, με τον περί Ελληνικών Κοινοτικών Δικαστηρίων Νόμο του 1962, (Αρ. 9/
20 62), καθίδρυσε πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο Ελληνικό Κοινοτικό Δικαστήριο, στη δικαιοδοσία των οποίων υπήχθησαν οι αστικές διαφορές που αφορούν τον προσωπικό θεσμό των μελών της Ελληνικής Κοινότητας.

25 "Προσωπικός θεσμός", όπως ορίστηκε στο Νόμο αυτό, είναι:-

30 "προσωπικός θεσμός" περιλαμβάνει θέματα προσωπικού θεσμού μελών της Ελληνικής Κοινότητας άτινα δεν διεπονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 111 του Συντάγματος υπό του εκκλησιαστικού Νόμου της
35 Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας ή της Εκκλησίας θρησκευτικής ομάδος ήτις συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 2 του Συντάγματος επελέξατο την Ελληνική Κοινότητα και δεν διαγιγνώσκονται επί τη βάσει του ρηθέντος άρθρου 111 υπό δικαστηρίου της Εκκλησίας ταύτης."

Η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση, αφού λειτούργησε μέχρι τον Μάρτη του 1965, ομόφωνα αποφάσισε να αποποιηθεί από την 31η Μαρτίου, 1965, των αρμοδιοτήτων της και να καλέσει τη Κυβέρνηση της Δημοκρατίας και τη Βουλή των Αντιπροσώπων να μεριμνήσουν όπως, όσον το δυνατό ταχύτερο, περιέλθουν οι αρμοδιότητες της Συνέλευσης στην εξουσία της Δημοκρατίας - (βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Αρ. 397, 25 Μαρτίου, 1965, Παράρτημα Τέταρτον, Μέρος ΙΙΙ, σελ. 7). 5

Ο περί Μεταβιβάσεως της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και περί Υπουργείου Παιδείας Νόμος του 1965, (Αρ. 12/65), πρόβλεψε στο Άρθρο 11 ότι κάθε αρμοδιότητα που ασκείται από τα πρωτοβάθμια Ελληνικά Κοινοτικά Δικαστήρια μεταβιβάζεται και ασκείται από τα τοπικά αρμόδια Επαρχιακά Δικαστήρια, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Δικαστηρίων Νόμου, (Αρ. 14/60), και του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου του 1964, (Αρ. 33/64). 10 15

Ο περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 1989, (Αρ. 95/89), τροποποίησε το Άρθρο 111 του Συντάγματος, μεταξύ άλλων, με την προσθήκη νέων παραγράφων. Η παράγραφος 2 - Α έχει:- 20

"2. - Α. Παν ζήτημα των ανηκόντων εις την ελληνικήν ορθόδοξον Εκκλησίαν, σχέσιν έχον προς το διαζύγιον, τον χωρισμόν από κοίτης και τραπέξης ή την συνοίκησιν των συζύγων ή τας οικογενειακάς σχέσεις διαγιγνώσκειται υπό οικογενειακών δικαστηρίων έκαστον των οποίων σύγκειται:" 25

Τα Οικογενειακά Δικαστήρια ιδρύθηκαν με τον περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμο του 1990, (Αρ. 23/90), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου, 1990. 30

Με βάση το Άρθρο 11 του Νόμου τούτου "τα Οικογενειακά Δικαστήρια θα ασκούν τη δικαιοδοσία και τις εξουσίες που τους ανατίθενται δυνάμει του Άρθρου 111 35

του Συντάγματος, του παρόντος Νόμου και οποιουδήποτε άλλου νόμου".

5 Ο όρος "οικογενειακές σχέσεις" έχει ερμηνευθεί στην πρόσφατη απόφαση *Ίων Δαδακαρίδη ν. Σούζαν Δαδακαρίδου*, Πολιτική Έφεση Αρ. 8111, (Απόφαση δόθηκε στις 13 Ιουλίου, 1990). Στην υπόθεση *Δαδακαρίδη*, που αφορούσε την παράνομη και αντικανονική μετακίνηση ανηλίκου από τη δικαιοδοσία, ειπώθηκε:-

10 "Έχουμε τη γνώμη πως στις λέξεις 'οικογενειακές σχέσεις' πρέπει να δοθεί η συνήθης γραμματική ερμηνεία, προσθέτοντας ταυτόχρονα πως τέτοια ερμηνεία συνάδει και με το σκοπό του νομοθέτη, που χρησιμοποίησε νομίζουμε σκόπιμα τη φράση, όπως αυτή χρησιμοποιείται ευρύτατα στη νομική επιστήμη. Στη φράση
15 'οικογενειακές σχέσεις' εμπεριέχονται, κατά τη γνώμη μας, όλα τα ζητήματα που εμπíπτουν στον κλάδο του δικαίου γνωστού ως 'Οικογενειακό Δίκαιο', τμήμα του Αστικού Δικαίου στην Ελλάδα, που επιλαμβάνεται όλων των ζητημάτων που αφορούν στον προσωπικό
20 θεσμό, όπως μνηστεία, γάμος, διαζύγιο, διατροφή, επιμέλεια του προσώπου και περιουσίας ανηλίκων . . . "

Οι διαφορές σε οικογενειακές σχέσεις εμπíπτουν στην αποκλειστική δικαιοδοσία των Οικογενειακών Δικαστηρίων.

25 Η παρούσα αίτηση, αν δεν υπήρχε αντίθετη πρόβλεψη στο Νόμο, επειδή είναι υπόθεση που αφορά την κηδεμονία και επιμέλεια τέκνων, θα ήταν της αρμοδιότητας του Οικογενειακού Δικαστηρίου.

30 Το Άρθρο 4 του περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμου του 1989, (Αρ. 95/89), προβλέπει ότι εκκρεμείς διαδικασίες, την ημέρα έναρξης της ισχύος του Νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται ενώπιον του Δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμούν, συγκροτούμενου ως προηγουμένως, και ανεξαρτήτως της τροποποίησης του
35 Συντάγματος που προνοείται στον παρόντα Νόμο.

Το Άρθρο 11 του Νόμου 23/90 πρέπει να διαβάζεται σε συνάρτηση με την πρόνοια αυτή.

Έγινε αναφορά από το δικηγόρο της εφεσείουσας στον περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμο του 1990, (Αρ. 216/90), που κατάργησε και αντικατέστησε τον περί Κηδεμονίας Ανηλίκων και Ασώτων Νόμο. 5

"Δικαστήριο", σύμφωνα με τον τελευταίο αυτό Νόμο, "σημαίνει το Οικογενειακό Δικαστήριο της Επαρχίας στην οποία διαμένει το τέκνο ή ο δικαιούχος σε περιπτώσεις διατάγματος διατροφής". 10

Ο Νόμος αυτός έχει μεταβατική διάταξη στο Άρθρο 41, αναφορικά με τις εκκρεμούσες υποθέσεις, πανομοιότυπη με τις διατάξεις του Άρθρου 4 του Νόμου 95/89.

Στην παρούσα υπόθεση η αίτηση καταχωρίστηκε στις 14 Οκτωβρίου, 1989. Οι διάδικοι εμφανίστηκαν ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού στις 8 Νοεμβρίου, 1989, στις 9 Δεκεμβρίου, 1989, και, για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω, η διαδικασία συνεχίστηκε μετά την 1η Ιανουαρίου, 1990, οπότε άρχισαν να ισχύουν η τροποποίηση του Συντάγματος και οι άλλοι συναφείς Νόμοι στους οποίους έγινε αναφορά πιο πάνω. 15 20

Με βάση τα πιο πάνω, βρίσκουμε ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού είναι το μόνο Δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία να εκδικάσει την παρούσα υπόθεση - αίτηση.

Η έφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται. 25

Η εφεσείουσα να πληρώσει τα έξοδα του εφεσίβλητου στην έφεση.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.